

DİL ÜSTÜNDE KAYDIRAK

DİL ÜSTÜNDEN KAYDIR AT

Alper Can

Baştan uyarayım: tökezlemeye, tekerlenmeye, tayyarelerle seyyarelere gidip yılankavi sokaklarda kaybolmaya, artsızarasız devinime, eprilmiş gönül siciminizin kopuşuna hazır olun. Mademki kaygan ve pütürlü, ıslak ama sert, hem içine alan hem de bekçi gibi karşı durabilen bir uzvumuz- aslında iki uzvumuz ve toplamda üç olgu- üzerine mürekkep harcıyoruz, hercümerce hazır olun. Payandaları çözüyoruz. Yemekten yeni kalkmış olanlar mide muhtevalarına sahip olsunlar.

İhtimalen en çok kullandığımız organımızdır. Göğüs kafesimizde çırpınan kuştan bile daha çok hissederiz onu. Otuz iki direkli ağzımızda ön kapağa gelip sırtını dayar. Ağzınıza attığınız lokmayı önce dibindeki pınarda ıslatıp yumuşatır, ardından el ense çekip aşağı tekmeler. Bazen köprü altında avarelik eden başıboş sesleri bir araya toplayıp nefes üfler onlara, oluşan yeni terkipleri buyur eder, böyle böyle kalabalıklaşır Türkçe dediğimiz şölen sofrası. Bazen de uyuya kalır, böylece içeri tekinsiz tipler girer, laptop gibi, imeyil gibi, lansman gibi. Seslendirdikçe alışırsınız bunlara, tekinliye dönüşürler.

Mahalleye yeni gelmiş parlak tiplerin hepsini şölene buyur eden bu büyük dilin bir de küçük kardeşi vardır. Güzel ablanın çirkin kız kardeşidir o. Doğrucu Davut'tur, kurala uymayanı rezil rüsva eder herkesin içinde. İçeri girmek için kapağa yüklenenler olduğunda topunu dışarı püskürtür. Ne de olsa küçük dildir o. Zıt tabiatlı bu ikili bir içeri alıp bir dışarı atarak yaşayan bünyeyi, Türkçemizi diri tutarlar.

Gemi her zaman kış rüzgârıyla gitmez tabii. Borsada vurgun yapmak isteyenler gibi bir grup çıkarır, hep bir tarafa yüklenir. Sonra bakarsınız ki yanlış doğru olmuş, dağdaki gelip bağdakini kovmuş. Yedikleri haltı kılıfına uydurmak için de adına galat-ı meşhur derler. Bazı mevsimlerde İnek Şabanların sayısı artar: herkez yalnız başına makine kullanmayıp, eşortman giymeye başlar o zaman. Bazen de iyilikten maraz doğar. Bir grup Türk Dil Kurumu cengaveri çıkar, oturgaçlı götürgeç gibi veciz türetmeler yapar. Nadiren uzak diyardan kuzenimiz gelir, gecenin dibinde öz başımıza hangi donlarla harada eğlendiğimizi, nece coştüğümüzü sorar. Ortadoğulu komşularımızla hep yanak yanağayız zaten. En lazım şeye elzem, en nadir şeye ender demenin güzelliğini onlardan öğrendik. Buna karşın hiç tanımadığımız garbi sömürgeci dilimizin dibinden ayrılmaz hiç. Bu yüzden sterilizasyon için etüve koyduğumuz konteynırlar küratörün devalüasyonuna uğrar. Sitenin afacanlarını unutmayalım, dil kökü güdük kalmış bu veletler Almanca bir şarkı terennüm eder gibi "aynen, evet aynen" der dururlar. En sona en sevmediklerimi bıraktım. Gözleri ekranda, zihinleri kayıta bu muhterem zatların dilindeki arabalar girmez, giriş yapar; insanlar katılmaz, katılım sağlar. Lakin gıyaplarında bet konuşup gıybet edecek denli ufadanak değiliz. Velhasıl değişken huylu dilimizle onun muhteris kız kardeşi küçük dil arasındaki hırgür içinde dönüşüp değişir Türkçemiz, ana dilimiz.

Bu kadar kelimadan sonra dön dolaş en baştayız. İyisi mi herkesin anlayabileceği temel içgüdüyü kaydırdıktan kaydırayım: At değilim kaçmaya da niyetim yok, sevgili İnci, yine de bukağım olur musun?

HAKKIMIZDA

Nilüfer Kent Konseyi

Yerel Gündem 21 sürecinin devamı niteliğinde kurulan Nilüfer Kent Konseyi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutarak çalışmalar yürüten bir kurumdur.

Nilüfer Kent Konseyi her şeyden önce bir özgürlük alanıdır. Kentlinin kente, ülkeye ve dünyaya dair sözünü sakınmadan dile getirmesinin güvence altına alan, karar mekanizmalarına yurttaşların aktif katılımını teşvik eden ve karar alıcılar nezdinde bunu garanti altına almak için çalışan, bu amaçlar doğrultusunda sivil girişimleri örgütleyen bir yapıdır.

NKK Melih Elal Okuma Grubu

Okuma Grubu, üyelerinin ortak kararı doğrultusunda her ay bir kitabı okuyarak grup üyeleri arasında tartışmaya açmakta; zaman zaman bu toplantılara kitabın yazarını da davet ederek okuma zevkini canlı tutmanın yanı sıra, okuma alışkanlığını yeni nesillere aşılama amaçlamaktadır. Ayrıca, üyeleriyle birlikte kültür gezileri düzenlemekte ve bir edebi eser için atölye çalışmaları yapmak amacıyla kampları organize etmektedir.

Kuruluş: Ağustos, 2004

İÇİNDEKİLER

ÖYKÜ:

İğreti - Elif Cankurt	1
Elif Lam Mim - Coskun Küçükkaraca	5
Arkasına Yaslandı - Seçil Arslan Ataman	9
Yitikler ve Çatlaklar- Ayşen Babayeva	11
Dönüş - Nalan Bayrak	14

ŞİİR:

Hüzünlü Sorular - Gülsüm Işıldar.....	4
Renklerim - Merve Kurban	13
Karanlıkta Dökülen - İsmail Enes Aydın	10

DENEME:

Bir Roman: Yalan - Faruk Işcan.....	6
-------------------------------------	---

KARİKATÜR:

Ödülle Başım Dertte - İlyas Koçak.....	8
--	---

Logo Tasarım : Bilgin Yarıkaya

Meoç e-dergi üç ayda bir yayımlanan, ticari amaç taşımayan bir yayındır. E-dergide yer alan eserler için telif ücreti ödenmemektedir. Yazarların bireysel bakış açılarını, araştırmalarını ya da gözlemlerini yansıtır. Metin ve görsellerle ilgili her türlü hukuki sorumluluk, yazarlara aittir.

İletişim: melibelalokuma@gmail.com

Kapı nasıl da açılıverdi bir anda.

Şimdi buradayım. Çok uzakta... Ondan çok uzaktayım, değil mi? Evdeyken karanlıkta gizlice perdenin arasından bakınca gördüğüm, ışığı yanan binlerce pencereden birindeyim. Benim penceremi bile göremez. Kimler yaşar öteki pencerelerde? O olmasın, yeter. Ya görürse... Görmez! Görmez de korkusu bile yeter. Zaten lamba yanmıyor ki... Koridordan ışık odama sızıyor. Perdeler açık mı? Kapalı. Işığı yanmayan pencerelerden birindeyim. Kör pencere. Ya bulursa beni... Ya kokumu alırsa...

O evde pencereler bile görünmezdi ki. Kalın perdeler vardı. Gece gündüz kapalı perdeler. Güllü perdeler. Gülleri batsın. İçimi daraltan yeşil oda da yok. Çok şükür bitti artık. İçi titredi. Karnı seğirdi. Korkudan titredi. Vildan'ın verdiği hap geldi aklına. "İç," dedi. Saat... saat kaç dedi? O gözü dönmüş adam bulamaz, değil mi? "Yemek... Yemekten sonra yut... Hadi bir şeyler ye," dedi. Yüzüm. Yüzümü ne hale sokmuş. Hapı içtim mi? "Artık güvendesin, sakın ol, artık buradasın," dedi. "Korumamız altındasın," dedi bana.."

"Canı ne çok yanıyordur zavallının. Kendine ne zaman gelir, kim bilir?"

"Hişt, şokta belli ki. İyileşene kadar revirde kalsın."

Bu eller benim mi? Ya parmaklar? Şişmiş. Yüzük... İyi ki yokmuş. Çıkamazdı ki... "Çıkarmam yüzüğümü." Kör olası, bir tokat aşk etmişti. "Vereceksin kuzu kuzu... Gebertirim seni... Para lazım... Anladın mı?" Kopartırcasına çıkarmıştı. Ya sonra... Zilzurna sarhoş gelmişti, namussuz. Kaç zaman oldu? Boş ver... bitti artık... Bitti mi?

Kapı nasıl da açılıverdi kolayca bir anda.

Unutmuş kocası çıkarken o sinirle kapıyı kilitlemeyi. İyi ki denedim. Ya denemeseydim? Yürüdü öylece. Ayağında terlikler. Sokakta yürümeyi

unutmuş. Gözleri kamaştı. Gün varmış. Hep loş ev.

Deniz... Denize gitmek en iyisi...

Yokuştan aşağı gecekonduların arasından yürümeye başladı. Görenler yüzüne baktılar. Tepeden tırnağa süzdüler. O ise fark etmedi kimseyi. Bir araba dayak yedi. Sabah faslı. Üst üste binmiş ebruli morluklar derisinde.

Denize doğru giderken şaşkın bakan bir kadınla karşılaştı. Takıldı gözleri birbirlerine boşlukta. Asılı kaldılar.

Kadın durdurdu. "Nereye gidiyorsun?" Ağzı açıldı ama öylece açık kaldı. Dili tutulmuş konuşmayalı beri. Şiş alt dudaklarını kasti 'bilmem'.

"Benimle gel. Sığınma evine götüreceğim seni. İyi olacaksın," dedi kadın. Onu duyuyordu ama algılayamıyordu. Yabancı bir kadın... Koluna dokundu usulca.

Kadın, "Benim adım Gönül, senin adın ne?" dedi. O dilini yuttu. Sağa sola bakındı. *Neler oluyor?*

Bir taksiye bindiler. Oturdular arabanın arka koltuğuna. İtiraz edemedi, gideceği yer yoktu ki. Kadının gözlerinin içine baktı ürkek.

Denize gidecektim, denize gitmek en iyisiydi belki.

"İyi misin?" dedi Gönül. O, kafasını salladı anlamsızca.

Elini tutup hafifçe sıktı "Sakin ol," diye ekledi.

Sessizlik sardı etrafını yüksek duvarlı. Taksinin penceresinden ağaçlar, evler, kat kat binalar hızla akıyordu. *Nereye gidiyoruz? Denize gidecektim ya...*

Yeşil suni çimenle kaplı bir duvar önünde durdular. İndiler. Bakınca mavi naylon terliklerini ve kilim desenli kendi ördüğü patiklerini fark etti. Sarı ve çivit mavi çiçekli pazen eteği vardı. Elllerine baktı, titriyordu. *Neden titriyorum? Üşüyor muyum?*

Gönül cep telefonunu çıkardı, konuştu. Yeşil çimen duvardan bir kapı açıldı. Önce yerde beyaz

saboları gördü. Sonra mavi pantolon ve üst, bir de lacivert hırka. Üzerindeki yüz şaşkın. Gözleri ise acıyarak baktı, “Gelin içeriye,” dedi.

Bahçede birkaç yapraksız ağaç. Taşlardan bir yol. İki katlı bir ev. Önünde iki basamak. Binaya girdiler. Eşikten geçerken ayağını zor kaldırdı. Başu kazan gibiydi. *Neresi burası? Denize gitseydim ben...*

Muhabbet kuşu “Hoş geldin aşkım,” dedi birkaç kere. Köşede kafesinde ötüyor, taklalar atıyordu. Elini yüzüne götürdü. Yanaklarında kurumuş bir şeyler vardı. Çok acıyordu.

Gönül yavaşça elini yüzünden çekti, “Dokunma, acır,” dedi. Mavili kadın bir odaya girdi biraz sonra çıktı.

Onu bir koltuğa oturttu. Bir bardak su verdi, “İç biraz,” dedi. İtiraz etmedi. Bir yudum su, bir yudum daha. *Öyle iyi geldi ki. İçinde yangın varmış.*

“İğreti durma, arkana dayan, rahat otur,” dedi Gönül, “nüfus kâğıdın var mı?”

Başını iki yana salladı. “Yok.”

“Burası kadın sığınma evi. Sana yardımcı olacağız.

Başka bir kadın geldi yanlarına. “Ben Vildan, buranın yöneticisiyim. Hoş geldin, adın ne?”

Muhabbet kuşu “Hoş geldin aşkım,” diye şakıdı.

“Hülya.”

“Nerelisin Hülya?”

“Yıldıztepe.”

“Kocan mı dövdü?”

Utandı, ‘belli oluyor mu?’ gibilerden. Bakışlarını kucağında duran çaresiz ellerine indirdi.

“Kocan seni burada bulamaz, merak etme.”

Hülya bakışlarını ‘sahi mi?’ dercesine kadının gözlerine dikti.

“Karnın aç mı?”

Bilemedi. Anlamsızca kafa salladı.

“On ikide öğlen yemeği çıkar. Az kaldı. Kahvaltı ettin mi?” dedi.

Başını hayır anlamında iki yana salladı. Hafifçe, “Çenem ağrıyor, konuşmak zor geliyor,” dedi.

Vildan onu bir odaya götürdü. Beyaza yakın krem rengi bir oda. Hülya’nın yüzü ıdı bir anlığına. Bir yatak, bir koltuk, bir masa ve iki sandalye. Gereksiz hiçbir şey yok. Bir kapı daha var. Vildan kapıyı açtı. “Gel Hülya, burası banyo. Duş alırsın, rahatlırsın. Havlular asılı. Kendin yıkanabilir misin?”

Suyu ılıştırdı Hülya. Suyu beraber bedeninde, kollarında, bacaklarında morluklar daha belirginleşti. Bazıları yeşermiş, sararmış, bölge bölge. Sabun köpüğünü yüzüne sürünce canı acıdı. *Gözümün altında yara mı açılmış?*

Aynaya gitti merakla. Göz kapağı şişmiş. Mosmor. Yanağına doğru kanamış. Dudağı şişmiş. Çenesi yemyeşil. Ağlamaya başladı için için. Yüzüne utançla, tiksintiyle ve şaşkınlıkla baktı. *Bu benim yüzüm mü? Ben miyim?* Hafifçe dokundu parmak uçlarıyla yüzüne, dudaklarına. Parmakları hissediyor, yüzü hissetmiyordu. *Uyuşmuşum.*

Bedenine kaydı gözleri. Yabancı geldi. Kendinden ayrıışmıştı. Dokundu sağ eliyle sol koluna, karnına. Yeniden bağlantı kurmak istiyordu kendisiyle. *Benim ben, inan...*

Gözünü kapattı, kaldı öylece, düşün altında. Sular arıtsın istedi tüm acılarını, çaresizliklerini.

Şampuanın kokusu ne güzeldi. Şeftali bahçesi. Ellerini başına götürdü. Omuzları, sırtı ağrıdı. Bütün etleri dökülüyordu. “Dayak yemiş gibiyim,” diye fısıldadı. Gülümsedi, “Dayak yedim, hem de ne yedim. Kurtuldum... Kurtuldum mu kocamdan?” dedi.

Bu akşam gelecekti kocası eve, yine zil zurna sarhoş. Bakacaktı Hülya evde yok. Bağırıp çağıracaktı. Arayıp tarayacak, öfkeden kuduracaktı. Belki de sızıp kalacaktı bir yerde. *Ayılınca asıl o zaman seyret. N’apacak? Kapıya bakacak, öyle açılmış. Kapıyı kapamadım mı çıkınca?*

Nasıl da açılıvermişti kapı sabah kolayca.

“İyi ki unutmuş,” dedi kendi kendine.

Boynunu eğdi. Saçlarının iki yanından uzanan örgülerini çözmeye başladı. Tek tek... Sabırla... Her birinde biraz daha ferahliyordu. Örgülerin

arasından şeftali kokulu köpükler süzülüyordu. Parmaklarıyla saçlarını tel tel yıkadı.

Sabunu köpürttü. Morluklarına bastırmadan, yumuşak hareketlerle bedenini güzelce yıkadı.

Yeni günlerim güzel başlasın temiz temiz.

“Her şeyi düşünmüşler,” dedi havluyu alırken. Kanlı yaraya değdirmedi. Morluklarına, şiş ve acıyan yerlerine bastırmadı. Özenle, kendine şefkatli davranarak silindi, başını kuruladı. Temiz çamaşırları ve pembe pijamaları giydi. Sandalyeye ilişti. Omzundaki havludan, parmaklarıyla taradığı saçları uzanıyordu.

Vildan geldi, “Daha iyi misin Hülya?” diye sordu.

Başını salladı. “Makas var mı?” dedi. Şiş dudakları arasından harfler kırılıyordu.

HÜZÜN ÇİLİNGİRİ

Hizaya sokulmayan hüznümlerimle
Yükseklik korkusu olan bir
Uçurum çocuğuyum,
Uzun yürümelere hasret
Bir benzin istasyonu,
En büyük devrim yürümek olsada
Kalbim henüz yarıyolda,
Özürlü bir kırkayağım
Otuzdokuzu yok ortada...

Karanlığın penceresinde
En hamarat kadınların bile
Silemediği bir leke, vicdan cenderesi,
Durup durup yoruyorsam aynı sözleri
Dedim ya, bir ileri iki geri
Bileklerimi kesen sudaki sızı
Yeni öğreniyor yosun tutmayı...

Ustaların heybesinden düşen şiirler
Üşümesin diye, yorgun bir kış günü
Ördüğüm bere, çiçekleniyor perçeme,
Arpa boyu büyümeyen aşk
Koştururken amansız bir hızın pençesinde,
Gölgeleniyor gölgesiz kadın cinayetleri ve
Ölü olarak ele geçiyor dost sohbetleri...

Yarayı yarayla çarparak büyüten dünya
Avuçlarında kırılan kekeme bir ırmağım
Ağzımdan çıkan sözcükleri sabunlayıp,
Kalemimin ucunu açtırırken
İlk okuldan terk çocukluğuma,
Yetimlerin bile tüyü bitiyor
Sevenlerin vizesiz ülkesi umutsa...

ELİF LAM MİM

Coşkun Küçükkaraca

Belini tutarak doğruldu. Elinin ayası ile alnını sildi, kazmayı yana fırlattı. “Hadi biraz da sen kaz, ezana az kaldı” diyerek sağında ve solundaki toprak yığınının tutunup mezardan çıktı. Uzun boylu olan girdi çukura. Kazmayı yerden alıp avuçlarına tükürdü. İki kazma vurmuştu ki, ağzının içinde dolanan laf, fırlayıverdi; “İntihar etmiş diyorlar bu kızcağız için”

“Sen nereden biliyorsun, oğlum?”

“Duydum işte” diyerek geçiştirdi. “Cenaze namazını kılacaklar mı acaba”

“Neden kılmasınlar”

“Öyle derler ya, İntihar edenin...”

“Onu hoca bilir ama keşke kılmasalar! Onca kelli ferli adam, bu kızcağız Allah’a karşı geldi, diye protesto edecekler öyle mi?” “Sonsuza kadar cennete gitmesin öyleyse” dedi ağzını yayarak. Ben onların yerinde olsam utancımından saf tutamam.”

Şaşkın ifadeyle baktı uzun olan.

“Hangisi yaşarken kızım bir derdin var mı, diye sordu bir kez kim biliyor sıkıntısını? Şimdi hangi yüzle sıraya girecekler? Hangi yüzle helal olsun diye sesleyecekler”

Uzun olan kızgınlığını fark edince mezardan doğrulup şöyle bir baktı. Konu sakinleşsin diye; “Abi biliyor musun, dünyanın en eski ve en asil mesleği kazmak. Kuyu kazmak, bahçe kazmak, mezar kazmak... Âdem babamızın mesleği...”

“Beyzade miydi Âdem Baba” (*) dedi kısa olan ve gülüştüler.

Uzaktan elinde çelenkle çiçekçi geliyordu. Yaklaşıp “Elif Hançer’in mezarı bu mu” diye sordu. Kısa olan, emin olmak için cebindeki kâğıda bakıp başını salladı.

Epeydir yürümüş olan çiçekçi, sıcak havanın hararetiyle mezarcıların başındaki testiye görünce bir bardak su istedi. Suyu içerken nefes arasında “Kız

küçükmüş galiba” dedi.

“Evet ya!” dedi kısa olan.

“İntihar etmiş” dedi uzun olan. O anda kısa olanın ters bakışlarını görünce hemen sustu.

Çiçekçi “Eyvah!” dedi “Allah gazabından esirgesin”

“Tanır mıydın?” dedi kısa olan.

“Yoo.”

“İyi bari vebaline ortak değilsin”

Anlamadı çiçekçi. Neden diyecekti ki susmak daha evla geldi. Olgun olmak susmayı gerektiriyordu. Sustu. Susmak bilmediğini bilmek değil miydi?

Kolay gelsin diyerek uzaklaştı çiçekçi. Kısa olan mezara girip, boyunca derinleşene kadar kazdı ve hiç konuşmadı.

Sonra kalabalık toplaşıp el üstünde getirdiler kızcağızını.

Tabuttan çıkarıp yana koydular. Yaralı bir kuşu dala bırakınca kanatlanıp uçacağını umar gibi beklediler. Sanki o an herkes usta olduğu işte sınanır gibi pür dikkat ve sessizdi. Mezara kızın babası girdi. Koltukta uyuyakalan kızını yatağına taşımayan babaların uzun ve soğuk yoluydu şimdi yürüdüğü. Kollarında taşıdığı kızından daha ağırdı vebali. Tahtaları üst üste bini yaparak dizdi, kefene toprak girmesin diye. Baş kısmındaki son tahtayı ellerinin titremesinden koyamadı. O son bakışı bırakmak istemiyordu. Kaç kez düşürdü tahtayı.

İlk topprağını serdi tahtaların üstüne. Oracıkta takati kesildi, tam düşecekken koluna girdiler. Uzaklaştırdılar babayı.

Mekanik bir sesle irkildi herkes. Hocanın zoraki sesine karıştı dualar. İki dudak arasındaydı şimdi aflar. Bildiğini sıraladı hoca...

Elif’i yalnız bırakıp Mim’ in önüne küfür gibi bir Lam koyarak.

BİR ROMAN: YALAN*

Faruk İşcan

“Doğruyu söylemek doğru olmaya yetmiyor, doğru olmakta doğru söylemeye.”

Yusuf Aksu

Tahsin Yücel’e 2003 Ömer Asım Aksoy Roman Ödülü ile 2003 Yunus Nadi Roman Ödülünü kazandıran Yalan, tam bir kurgu romandır. Kitapta usta yazar, yalan üzerine kurulmuş bir hayatı, “dil” ile dayatılan kimliği üstlenmek zorunda bırakılan Yusuf Aksu’nun yaşamını “dil”in tüm inceliklerini kullanarak anlatmıştır.

Romanın ana kurgusu, “Yusuf Aksu o gün, o toplantıda, o görkemli çıkışı yapmamış olsaydı, yaşam boyu bizler gibi sıradan bir insan olarak kalacaktı!” (s.11) cümlesi ile başlar. Yusuf Aksu annesinin yönlendirmeleriyle bir ansiklopedi bağımlısı olmuştur. Refika Hanım oğlunu ansiklopedilere alıştırmak için, “Dünyadaki kitapları okumakla bitiremezsin, hiç kimse bitiremez! Ama dünyanın en iyi ansiklopedilerini elinin altında bulundurabilirsin; üstelik dünyanın tüm bilgilerini ansiklopedilerde bulabilirsin!” der. (s.14) Yusuf Aksu korkaktır, sokağa çıkamaz. Evinde kapalı yaşamı ansiklopedilerde gördükleriyle sınırlı kalır, öğretmenleri onun ansiklopedileri “bir virtüöz gibi” kullandığını söylerler. Koleji kazandığı yıl ödül olarak annesi ona 30 ciltlik Encyclopædia Britannica alır. Arkadaşları daha okulun üçüncü yılında ona “Hoca” lakabını takarlar.

Yusuf Aksu’nun yaşamı, “belirleyici rastlantı” sonucu orta üçüncü sınıfta kendine kararlı adımlarla ilerleyen Yunus Aksu ile tanışmasıyla değişir. Yunus Aksu Londra’dan gelmiştir ve kekemedir. Neşeli, sevecen, güleç bir çocuktur. Kekemeliği dert etmez, kendisiyle alay edenlere, “Hıyarlar, insan ne kadar çok kekelerse, o kadar doğru konuşur, çünkü aralarda düşünür. Bunu anlayamamanız çok acı, benim için değil, sizin için!” diyerek meydan okur. (s.28) Yusuf ile

dost olur. Sınıfta diğer çocuklar kekemeliğinden rahatsız olmalarına karşın, Yusuf sıkılmaz, onu dinler. Bir gün Yunus, Yusuf’u neden sevdiğini şöyle açıklar, “Çü... çü... Çünkü ansiklopedileri çok seviyorsun. Ansiklopediler de kekemedir, onlar da her şeyi bölüp dağıtır, tıpkı benim gibi...” (s.32)

Yusuf, Yunuslara gittiği bir gün dolapların ansiklopedilerle dolu olduğunu görünce şaşırır. Yunus’un dedesinin başlattığı ansiklopedi biriktirme merakı babasına da geçmiştir. Yusuf, hafta sonlarını artık Yunusların evinde geçirir. Ansiklopedilerden çeşitli dilleri öğrenmeye çalışırlar. “Dil” konusunda kendine çok güvenen Yunus tarih öğretmeniyle tartışmaya girmesinin ardından “dil” kuramını geliştirir. Ona göre önce “söz” vardır. “Dil”in yetersiz olduğu zamanlarda hayvanların yaptığı gibi el ve yüz devinimleri kullanmaya başlanmış, sonra yazıya geçilmiştir. Türkçe hocasıyla girdiği bir başka tartışmada adların, adillerin yerini tuttuğunu anlatırken büyük dil bilimci Ferdinand de Lesseps’ten bahseder. İlginçtir, Türkçe hocası bu dil bilimciyi bilmez! Yunus’un büyük özlemi bir gün, insanlardan kuşlara, balıklara, böceklere, hatta otlara değin, tüm canlı varlıkların “dil”ini anlatacağı Evrensel Dilbilim kitabını yazmaktır. Yunus Aksu güçlü bir kişiliğe sahiptir ancak, kolejin kızlar bölümündeki tutulduğu bir kızın kendisine ret cevabı vermesinin ertesinde, jilette bileklerini keserek intihar eder. Yunus’un ölümünden sonra babası, Yusuf’u nüfusuna geçirir ve Refika Hanımla evlenir. Yunusların evine yerleşirler. Yusuf okulunda Yunus’a sorulan benzer sorularla karşılaşır ve ara sıra kekeleyişini fark eder. Liseden sonra girdiği Edebiyat Fakültesinde isim benzerliği nedeniyle Yunus’un “dil” kuramı ona mal edilmeye başlanır. Fakültede dilbilim konusundaki konuşmaları, öğrenciler arasında merak uyandırır.

* Yalan, Tahsin Yücel, Can Yayınları. 2007)

Yusuf Aksu artık özgün bir düşünür ve dilbilim kuramcısı olarak anılmaktadır.

Annesiyle üvey babasının arka arkaya ani ölümlerinden sonra fakülteden ayrılır; birçok taşınmaz, hisseler ve işyerleri ona kalır. Bir süre sonra çalışanlar hariç herkesle ilişkisini keser. Kuşları ve kuş seslerini incelemeye merak sarar. Fakültenin düzenlediği uluslararası dilbilim günlerine davet edilir. Önce ret etmesine karşın ısrarlar üzerine teklifi kabul eder. Kendisinden efsanevi dilbilimci, emekli profesör olarak bahsederler. Toplantıda oluşan kargaşa sonrasında Yusuf Aksu dünya çapında dilbilimci olarak anılır. Önce yazı mı bulunmuştur, dil mi? Daha konuşmasını yapamadan kürsüden indirilir. Bunun üzerine toplumdaki tamamen uzaklaşır. Öyle ki sokakta top oynayan çocuklar bile korkuyla “o adam, işte o adam” diye fısıldaşırlar. Bundan sonra Yusuf Aksu’nun yaşamını kişiliğini merak eden gazeteciler, üniversite hocaları ve profesörler kapısını aşındırırlar. Kendisi kabul etmese bile onu dünyanın en iyi dilbilimci olduğuna inandırırılar. Hepsi dilbilimle uğraşır olmuşlardır. Evrensel Dilbilim kitabını yazması için baskı kurarlar. Çevresindekiler, bilmedikleri, anlamadıkları Yusuf Aksu’nun kuramına ve yalanına sahip çıkarlar.

Süreç içinde Yusuf Aksu’nun Yunus Aksu’ya dönüşümüne tanık oluruz. Yusuf Aksu bu yalanı sürdürmek, çevresinin dayattığı kimliği üstlenmek zorundadır. İkilemler içinde gidip gelir. Yalnız ve silik bir insandır. Çoğu kez Yunus’un düşüncelerini başkalarına aktarmaktan utanç duyar. Zenginliği, apartmanının büyüklüğü, sanat eserleri; bunlara karşın mütevazı yaşam sürmesi karşıtlık oluşturur. Ancak bu özellikler ve karşıtlıklar onun deha olduğu savını güçlendirir.

Roman, deha kabul edilen ancak deha olma-yan Yusuf Aksu’nun hikâyesidir. Kendine ait olmayan “dil” kuramıyla ünlenen; kuvvetli belleği, ansiklopedi bilgisi; rastlantı sonucu arkadaşının hayatına geçmiş birinin yaşamının romanıdır ve rastlantıyla yüklendiği yalanı sürdürmeyi güç de olsa benimsemek zorunda

kalan bir insanın yaşamıdır. Romanın, “dil”i ayrıntılarıyla anlatması açısından okunması gereken önemli bir kitap olduğu düşüncesindeyim. Yukarıda anlatılanlar, kitabın Ön Öykü’sündendir. Devamı ve muhteşem finali, merak edip kitabı okuyandır.

ÖDÜLLE BAŞIM DERTTE

İlyas Koçak

AKLIMIN KOLLARIYLA KUCAKLIYORUM SENİ

Seçil Arslan Ataman

Arkasına yaslandı. Karşısında tüm görkemiyle yatan mavi gövdeli kıızı izledi. Yer yer yeşile dönüyordu renkleri. Güneşin ışmasıyla kızıl bir hatuna dönüşüyor. Sessizce herkesi kucaklıyordu.

Derin bir nefes alıp deniz kokusunu içine çekecekken sağından solundan geçen insanların parfüm, güneş yağı kokuları iyotla birbirine karıştı. Az ileride çocuklar kumdan kalelerinin duvarlarını deniz kabuklarıyla örmeye çalışıyorlardı. Termosundan kupasına biraz limonata aldı. Şekerini fazla kaçırmıştı. Yine de onu bu sıcak günde serinletti. Tekerlekli sandalyesinin yönünü sağa çevirdi. Kayalıklara doğru gitti. Bir süre balıkçıları izledi. Davranışlarındaki sevince ortak oldu. Bacakları sağlamken sanki sadece onlar varmış gibi hissettiğini; gözünü, kulağını, burnunu bu denli iyi kullanamadığını duyumsadı birden. Yüzüne, tıpkı gözlük çerçevesi gibi oturmuş asık bir surat ve ciddi bir ifade yerleşmişti. Bilgisayar, telefon, iş ve ev arasında geçen; temel ihtiyaçlarının karşılandığı lezzeti olmayan bir hayat... Birileri es vermeme istedi, kendimi ve çevremi fark etmemi, güzellikleri görmeme diye, geçirdi içinden. O trafik kazası olmasaydı, usulca acele etmeyi, lokmaları tadına varıncaya kadar ağızda çevirmeyi kim öğretecekti bana, diye sesli düşünürken “ Ben! ” diye bir ses geldi. Selin de yetişmişti Yiğit’e. Yanağına bir öpücük kondurdu. Havlusunu Yiğit’in yanı başına serdi. Depreme verdiği kolunun yerine depremin ona hediye ettiği protez kolu havlunun üzerine bırakıp denize doğru koştu. Islanıp çıktı. Oh çok ferahladım, dedi Selin. “Beni de ıslattın.” , “Denize girmeyecek misin Yiğit ? “ Onu izliyorum. Her bir halini... Biraz durgun ama bugün.

Selin gülümseyip yanına uzandı. Gözlerini kapattı. Deprem öncesi kötü alışkanlıklarından kurtulması için mücadele eden ailesi ile arasında geçen bir sahne canlandı gözünde. Gözyaşlarına hakim

olamadı. Şimdilerde bir sigara dahi sürmüyordu ağızına. Huzurlu bir nefes aldı. Onu bir yerlerden görebiliyor ya da hissedebiliyorlarsa mutlu olmalıydılar. “Akşama bir tavla turnuvası yapar mıyız?” dedi Selin. “Bir iki görüşmem var, sonrasında yaparız.” Kaotik, gürültülü, acımasız, birbirine kör, saygısız insan grupları, trafik, binalar, toplantılar geldi aklına. “Selin, iyi ki ayaklarımı bırakıp aklımı alıp gelmişim sana, seni seviyorum.” Selin gülümsedi. Sanırım gelmekte olan kitabının ilk cümlesi; benden de bir mukabele gelsin o zaman. Aklımın kollarıyla kucaklıyorum seni.

KARANLIKTA DÖKÜLEN

Karanlıktır bilen
Gündüz yendiklerime
Gece gözyaşı döktüğümü

Yalnızlığımdır gören
Denize, göğe, toprağa
Buruk bakışımı

Susunluğumdur anlatan
Yaşadıklarımı asla
Unutmadığımı...

İsmail Enes Aydın

14.Kasım.2024

YİTİKLER VE ÇATLAKLAR

Ayşen Babayeva

- Ah canım Müfettiş Beyciğim. İyi ki bir hastalandım, bakın ne hale getirmişler!

Müfettiş Bey kafasını sallıyor.

- O illele uğraşırken aklım hep buradaydı. Temizlik yok. Şuraya bakın tozda parmak izleri var, yani görüp görüp silmemişler. Gel de sinirlenme. Her şeyi yerinden etmişler. Gözüm gibi bakardım ben. Bir kere her şeyin kendi yeri, düzeni, bir adabı var. Mesela "Suç ve Ceza" tam sehpanın kenarında düşmesine müsaade etmeden ha düştü ha düşecek durmalı ki düşürmüşler. Zıkkımın dibi kırılmış. "Suç" yerde de "Ceza"sı nerede kim bilir?

Müfettiş Bey sessiz, şaşkın bakışlarla hanım efendinin peşinden ilerliyor.

- Aman Tanrım şuraya bakın. Mum da sönmüş... Tükenmez mum yakmıştım, bakın sönmese diye de uyarılmıştım. Ah Selim yine söndürdüler Işığını... O mum tüm tutunamayanlara saygı duruşuydu. Nerede...! Kim dikkat eder söylenenlere! Tabela da koymuştum. Ah.. ah...

Müfettiş Bey korkmuş gözlerle bakıyor etrafa yine ilerliyorlar.

- Hah ne güzelli... Şuraya bakın "Savaş"ın da "Barış"ı kayıp. En güzel şeyleri böyle yok ederler işte. Aaa... Gel de şuna bak Katibi nereye koymuşlar. Hahay! O tercih etmez ki böyle yerleri.

Müfettiş Bey iyice gerilmiş halde tozlu rafların arasında ilerliyor. Bir vitrinin önünde duruyorlar.

- Bu tarafta da "İnsanlar" "İnsancıklar"a karışmış, "Fareler"i hayvanlar alemine koymuşlar.

Arkadan biri bir şey söylüyor.

- Ne?! "Hayvan Çiftliği"ni mi sattılar? Yazın Müfettiş Bey, bunların hepsini tek tek not edin. "Hayvan çiftliği"ni de satmışlar!? Müzeden satış olduğu nereden görülmüş? Hepsinin hesabı sorulmalı. Şuraya bakın bir parmak toz var üstünde Memed'te İncelik falan kalmamış.

Müfettiş Bey özel bir çerçeveye salınmış kalın,

eski kitaplara bakıyor. Bıyık altında bir şeyler mırıldanıyor ve söylenenleri not defterine yazıyor.

- Yok Müfettiş Beyciyim kitap ince falan değil, 4 ciltlik. Nasıl ince olsun? Çocuğun lakabı öyle. Bakayım öyle yazmayacaksınız. Lafın gelişi öyle dedim. İ-RO-Nİ. Kitabın ilk baskısı o. Tozlarını almak gerek. Nadir bir parça, özen mühim. "Tarihi değerleri olan müze parçalarına gerekli bakım sağlanmamış." yazacaksınız.

Müfettiş Bey mahcup ve gerilmiş şekilde not defterinde bir şeyler karalıyor ve kadının devamında ilerliyor. Köşede bir sehpanın önünde duruyorlar.

- Anaa piro... Hahaha! Kuru kafaya hiç yakışmamış. Yüce Rabbim bunu yapanları Claidus'larla karşılaştırsın. Eski kralın hayaleti çarpsın bunları. Amiiin. Siz de "Amin" deyin.

İlk kez güldüğünü gören Müfettiş Bey biraz rahatlıyor, o da hafiften kısık kısık gülüyor. Bir tabloya iliyor gözleri. Eliyle gösterip gülümsüyor.

- O... O ne öyle kız?"Burun"u tabloya mı yapıştırmışlar? Akıllarınca metafor yapmışlar... "Gog"dan mı gittiler acaba. Gogol...Gog... Yok, sanmıyorum, pis cahiller. Sohbeti kesmek de işe yaramıyor, zararlarını bir şekilde veriyorlar.

Tepki karşısında afallayan Müfettiş Bey "Kesik değil miydi?... Ressam..." diyor.

- Yok ya burnu değil kulağı kesikti onun

Tam tablonun yanında küçük çerçevede kulağı sarılı ressamın portresini görüyor. Müfettiş Beyin boyu birkaç santim kısalıyor. Buradan geçip gitmek, arkada bırakmak istiyor.

- Aman Müfettiş Beyciğim dikkatli olun. Elde kalan iki parça şeyi de siz kıracaksınız. Sağa değil sola... "Şaark..."

Müfettiş Bey böğrünü tutuyor.

- Hah siz çok yaşayın. Hı hı hı hı... "Aşk"ın "Gurur"unu da siz kırdınız tam oldu.

Mahcup gözlerle kadına bakıyor müfettiş.

- Yok yok üzülmeğin üzülmeğin. Ha bir eksik

ha bir fazla. Şimdi düşünelim bakalım. Nerden başlayacağım , nasıl yapacağım?

Konuşarak ilerliyor, Müfettiş Bey de peşinden.

- Önce tozları alsam, hepsini tek tek ykasam, sonra yerlerine dizsem, sonra insanları eğits... Tersten mi? Önce insanları eğitip sonra beraber... Yok yok güvenemem ben kimseye sizden sonra. Hıh bugünden, bu gördüklerimizden sonra .

En baştaki camın karşısında masada karşılıklı oturuyorlar. Tam o sırada sokaktan geçen bir genç bahçedeki gülü koparıp yakasına takıyor.

- Prens'in gülünü kopardı... Hey... O prensin... Çocuğuma nasıl kıydı? Zaten tilkinin bir kulağı da kırık. Ah insafsızlar? Hıhhhhh.... Yok yok halledeceğim... Yavaş yavaş halledeceğim.

Genç bir kız iki çay getiriyor. Bir beyaz kağıt alıyor, bekliyor.

- Yaz kızım! Beyaz sirke, bir kova su, bir süpürge, iki bez biri silmelik, biri kurulamalık, ha biri de toz almalık, üç oldu. Bir torba kırıkları toplamaya, bir tane de çöp toplamaya. Sonra bir yapıştırıcı akşamlar oturup birleştiririm parçaları, bir tanesi yetmez muhtemelen, birkaç tane gerekecek. Birkaç tane yaz. Fazla kalırsa da saklarız. Bir çocuk gelip çeksin sandalyeyi masayı. Ay Müfettiş Beyciğim söylemesi ayıp o illetten sonra belimi zor doğrultuyorum, ağır falan kaldıramam. Bir de üzerlik otu, adaçayı yaprağı... Onları da ekle listeyi Müfettiş Beye ver.

Şaşkın gözlerle kadına bakıyorlar.

- Ne? Ne için mi? Nasıl yani ne için? Nazar Müfettiş Bey nazar. Önce hastalandım sonra burası. Normal mi? Yakalım da kötü enerjiden, nefisten kurtulalım. Hepsi çıkıp gitsin. Ne kem gözler kalmıştır şimdi burada kim bilir. Belimin ağrısı da inceden bir yokluyor... Bakın söyleyeyim önceden, bakanlığa ben de bildireceğim. Daha geniş bir daire istiyorum bir

kere. Sağa sola dönünce illa birilerinin bir yerleri bir şeyler deviriyor. Siz anladınız. Geniş, ferah ferah olsa fena mı olur?

Müfettiş Bey kafasını sallayarak "Fon..." diyor.

- O ayrı. Çok mühim mesele. Gelen gidenin başıyla hiç dönmüyor. Bir süre de malum, daha da sürecek. Fon oluşturulsun tabii ki. Bu işler ne kadar zamana oluyor? Sorması ayıp ne zaman yatar para fon hesabına?

Müfettiş Bey kravatını düzelterek omzunu çekiyor. "Size de ikramiye..." demek istiyor.

- İkramiye mi? Ha...hay.. İstemeyen yalancıdır. Zaten hastalık masraflı, malum doktor, ilaç bilirsiniz. Sizin de yaşınız bana yakın.

Müfettiş Bey yorgun bakışlarla kafasını sallıyor. "Zor... zor... Burada da çok emek var." deyip ayağa kalkıyor. Yakasını ilikleyip "Hoşça kalın" diyerek elini sıkıyor. Tam çıkışta aynayla göz göze gelip genç yaşta kırılmış saçlarına bakıp "İyi günler." diyor sakince ve çıkıyor.

RENKLERİM

Kırka büründüm bu sabah,
Kırıklarına çarptı renklerim.
Mavilerimi toparladım önce...
Derimden sıyırıp attım kırmızılarımı..
Pul pul döküldü benliğimden kazıdıklarım.
Ve en sonunda poyrazımı mora boyayıp,
Söndürdüm mumumu.

Merve Kurban

DÖNÜŞ

Nalân Bayrak

Altıparmak Caddesinde yürüyordu. Dört yıl okuduğu akademi binasına baktı Osmangazi Kaymakamlığı yazıyordu tabelasında. Durdu, bedeninden bir parça koparılmıştı sanki; derin nefes aldı, hırsıyla yürüdü yaya geçidine, kırmızıda insanların aralarına karıştı. Yeşile dönünce ışık, ana dilinden çok Arapça konuşan insanlarla geçti karşıya. Yanından tramvay geçti, anılarında olmayan, ona yabancı.

Sahaf Edip Amca'yı ziyaret için Burç Pasajına girdi. Karanlığa yakın loşlukta pasaj, çoğu dükkân kapanmıştı, tozlu kepenkler. Kumaş toptancıları, mesleğini ayakta tutmaya çalışan bir terzi, gitar sesinin geldiği müzik evi; pasajın eski canlılığını soluk bir sessizlikle sahiplenmişlerdi. Sahaf Edip Amca'nın dükkânı en dipteydi. Arkadaşı Bekir'i burada bulacağından emindi. Çünkü sahaflık onun ailesi için kuşaktan kuşağa geçen tutkuyla bağlı oldukları meslekti.

Kapı açıldı. Bekir, babasının masasında oturuyordu. Ayak seslerini duyunca başını kaldırdı. Tıraşlı yüzünde geçmişte yaşadığı duyguları yansıtan sadık çizgiler vardı.

"İyi günler, Edip Amca'yı aramıştım," dedi Ahmet, eski kitaplar edinmeyi dert edinmiş insan haliyle.

"Babam sizlere ömür."

Sustu, bir müddet sonra dili açıldı.

"Başınız sağ olsun," derken hızla oradan kaçmayı geçirdi içinden.

"Buyurun ne aramıştınız?"

"Eski Bursa ile ilgili Osmanlıca kitaplar," diyerek aklına ilk geleni söyleyiverdi.

Bekir, "Şurada." deyip rafı gösterirken gözlüğün üstünden baktı alıcıya. Karşısında saçları kır, hafif kamburlaşmış arkadaşı Ahmet duruyordu. Dostu, hem de can dostu. Tanımıştı onu, ama tanımazdan geldi. Haklıydı tanımamakta. Kırgındı

ona. Sonrasında telafi etmek için ne bir kaç satır yazmıştı ne de bir alo demişti. Kırgınlık küslüğe dönüşmüştü. Fikir ayrılığını yok yere abartmıştı. Ağır konuşmuştu, kabalaşmıştı yurt dışına taşınmadan önce Özgen Çay Bahçesi'nde çay yudumlarırken. Bir daha görüşmediler. Gitmeden özür dileseydi ne olurdu. Çok mu zordu. Dilemedi, burnu havada ayrıldı. Dönüşü olmayacakmış gibi.

Ahmet, raflarda nadir bir kitap arıyormuşçasına elini gezdirirken, onu tanımayan arkadaşıyla ne yapıp edip yeniden göz göze gelmeye çalışıyordu. Tanımamış olamazdı. Hadi dış görünüşü neyse, ya peki sesinden de mi tanımadı? Demek ki Bekir unutmuştu onu. Döneceğinden umudunu kesmişti. Dönmüştü işte. Yıllar geçmiş olabilirdi. Barışma zamanıydı şimdi. Aslına bakarsan Bekir çok haklıydı. Evet ağır konuşmuştu. Eşeklik etmişti. O zamanın büyük meselesi şimdi küçük meseleye dönüşür müydü, istense çözüm bulunur muydu?

Edip Amca'nın sahaf dükkânında sararmış kitaplar onun zamanındaki gibi hâlâ yatay ve dikey duruyordu raflarda. Yerlerde bile kitaplar vardı üst üste düzenli konmuş. Kalıcı bir kitap kokusu sinmişti dükkâna. Ahmet, Bursa Kitapları bölümüne geçti. Evliya, türbe kitaplarına dokundu. Cildi tamir görmüş Osmanlıca bir kitabı çekti raftan, yapraklarını karıştırdıkça tozlar uçtu. Üfledi. Okuyormuş gibi yaptı. Sonra raftaki yerine geri koydu.

Ahmet, Bekir'in yüzüne bakarak;

"Aradığımı bulamadım," dedi.

"Başka bir gün gelin, bulursunuz," dedi dalgın baktı arkadaşına, gözünü kaçırdı sonra.

"Yine gelirim," diyen Ahmet, arkadaşının yüzünde tanıdığına dair izi gördü ama Bekir onu hâlâ tanımazdan gelmekte ısrarlıydı.

Pasajın loşluğundan dışarı çıkıp Heykel'e yürürken griye dönüyordu şehir. Yağmur yağmaya

başladı, şemsiyesi yoktu, geri dönemedi. Islandı, çok ıslandı. Yürüdükçe su çekti ayakkabıları. Gençliğinde üniversite arkadaşlarıyla vakit geçirdikleri pastaneyi aradı gözleri, yerinde yoktu, kapanmıştı besbelli. Köşedeki balıkçı ile iki küçük caminin yerinde olmasına sevindi. Caddenin solunda, esnafı nazik sıra dükkânlar kapanmış, yerine telefon ve elektronik eşya satanlar açılmıştı. Piramit şeklinde bina ile hemen ileride hâlâ ayakta duran hanların görüntüsü zıtlığı sergiliyordu, geçmiş ve bugünü. Yağmurda daha fazla ıslanmamak için Timurtaşpaşa Türbe'sinin yanındaki durağa sığındı, elini cebine soktu, omzunu düşürdü, başını öne eğdi, durakta bekleyenlerin arasında kaybolmaya çalıştı.

Artık bu şehrin yitip gitmiş çehresini de arkadaşının onu tanımazdan gelişini de kabul etmek zorundaydı. Zaman geri dönmüyordu.